

11 Απριλίου, 1989

[Α. ΛΟΥΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑ-
ΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΞΕΝΗΣ ΛΑΡΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ης η αίτηση.

(Προσφυγές Αρ. 455/87 και 683/87).

-
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — Τμηματική Επι-
τροπή — Διατύπωση από την τελευταία, ενόψει ασάφειας στο σχέ-
διο υπηρεσίας, δύο πιθανών ερμηνειών αναφορικά με το πλεονέ-
κτημα — Το τελικό συμπέρασμα έγινε από Ε.Δ.Υ. — Δεν
θεμελιώνεται λόγος ακυρότητας. 5
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προϊστάμενος Τμήματος —
Αναφορά ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο "έχει την ευθύνη για τον
συντονισμό των Επαρχιακών Γραφείων σε θέματα "taxation
policy" — Τούτο δεν στηρίζει εισήγηση αιτούντος ότι η Ε.Δ.Υ. πα-
ραπλανήθηκε από δήλωση ότι το ενδιαφερόμενο μέρος "διαμορφώ-
νει τη φορολογική πολιτική". 10
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προϊστάμενος Τμήματος —
Παρατήρηση απ' αυτό ότι η συνάφειά του με τους υποψηφίους,
μετά την έκθεση της Τμηματικής Επιτροπής, της οποίας είχε προε-
δρεύσει, του επέτρεψε να τους κρίνει και υπό το φως της περισσό-
τερης πείρας, που απέκτησε, για τα αποτελέσματα της εργασίας
των — Ουδέν επιλήψιμο. 15
- Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προϊστάμενος Τμήματος —
Κατά πόσο στα πλαίσια αιτήσεως ακυρώσεως κατά προαγωγής
υπαλλήλων επιτρέπεται παρεμπόδιων έλεγχος του κύρους του διο-
ρισμού του Προϊσταμένου, που είχε κάμει συστάσεις στη διαδικα-
20

σία των προαγωγών — Αρνητική η απάντηση στο ερώτημα — Ο διορισμός του Προϊσταμένου δεν αποτελεί μέρος της σύνθετης διοικητικής ενέργειας προαγωγών άλλων υπαλλήλων.

- 5 Ακυρωτικός έλεγχος — Παρεμπίπτων έλεγχος διοικητικής πράξεως — Δεν επιτρέπεται η εξέταση στα πλαίσια αιτήσεως ακυρώσεως κατά ατομικής διοικητικής πράξεως ο παρεμπίπτων έλεγχος άλλης ατομικής διοικητικής πράξεως, εκτός αν η τελευταία είναι τμήμα της ιδίας συνθέτου διοικητικής ενέργειας με την προσβαλλόμενη τελική πράξη.

- 10 Δημοσίοι Υπάλληλοι — Αναπληρωματικός διορισμός — Ο Περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος, 1967 (Ν. 33/67), άρθρο 42 — Κατά πόσο επιτρέπεται τέτοιος διορισμός απόμονο, που κατέχει ανώτερη θέση — Καταφατική η απάντηση στο ερώτημα.

- 15 Δημοσίοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Εμπιστευτικές εκθέσεις — Παράτονο αιτούντος ότι από 1983 και μετά οι εμπιστευτικές εκθέσεις παρουσίασαν αδικαιολόγητη επιδείνωση — Επεξήγηση από 20 Προϊστάμενο Τμήματος ότι μετά το 1983 που γεννήθηκε θέμα διαδοχής στη διεύθυνση του τμήματος έγινε αυστηρότερος στην αξιολόγηση των 5 αρχικοροθετών βαθμολογώντας τους υφισταμένους του με βάση τη μεταξύ τους σύγκριση. Μεταξύ αυτών ήσαν ο προ- 25 σφεύγων και ο προαχθείς. Όμως η κρίση του είχε πάντοτε αντικειμενικό χαρακτήρα μέσα στα πλαίσια των επιτρεπτών κριτηρίων που ήσαν τα ίδια για όλους ανεξαιρέτα τους αξιολογούμενους υπαλλήλους — Ενδελεχής έρευνα από Ε.Δ.Υ. — Συμπέρασμα ότι μπορούσε να στηριχθεί στις εκθέσεις — Δεν θεμελιώθηκε λόγος ακυρότητας — Η απόφαση *Republic v. Haris* (1985) 3 C.L.R. 106 30 διαφοροποιήθηκε.

- 35 Τα νομικά και πραγματικά ζητήματα, που είχαν εγερθεί κατά την ακρόαση των αιτήσεων ακυρώσεως αυτής φαίνονται στα πιο πάνω περιληπτικά σημειώματα. Τελικά και αφού κρίθηκε ότι η επίδικη απόφαση ήταν λογικά εφικτή οι αιτήσεις απορρίφθηκαν χωρίς διαταγή για έξοδα.

- 40 Οι αιτήσεις ακυρώσεως απορρίπτονται χωρίς διαταγή για έξοδα.

- Αναφερόμενες υποθέσεις:

Christofides and Another v. The Republic (1982) 3 C.L.R. 763,

- 45 *Christofides and Another v. The Republic* (1985) 3 C.L.R. 1127,

<i>Republic v. Haris (1985) 3 C.L.R. 106,</i>	
<i>Tsiropoulou v. The Republic (1983) 3 C.L.R. 313,</i>	
<i>Republic v. Mylona (1985) 3 C.L.R. 1608,</i>	5
<i>Sekkides v. The Republic (1988) 3 C.L.R. 2136,</i>	
<i>Christou v. The Republic (1980) 3 C.L.R. 437,</i>	10
<i>Frangos v. The Republic (1970) 3 C.L.R. 312.</i>	

Προσφυγές.

Προσφυγές εναντίον της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας με την οποία τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα προήχθησαν στη θέση Πρώτου Λειτουργού Προσόδων αντί των αιτητών. 15

A.Σ. Αγγελίδης, για τους Αιτητές. 20

A. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την Καθ' ης η αίτηση.

P. Σταυράκης, για το Ενδιαφερόμενο πρόσωπο. 25

A. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα εκδώσει ο Δικαστής Νικήτας.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ. Οι δύο προσφυγές, που έχουμε ενώπιόν μας, συνεκδικάσθηκαν γιατί αφορούν την ίδια διοικητική πράξη. Συγχρόνως παρουσιάζουν ολοκληρωτική σχεδόν ταυτότητα πραγματικών περιστατικών καθώς και νομικών ζητημάτων. Το αίτημα και των δύο προσφυγών είναι για δήλωση του δικαστηρίου ότι η προαγωγή των ενδιαφερομένων Κώστα Χριστοφίδη και Ανδρέα Γρηγορίου στη θέση του Πρώτου Λειτουργού Προσόδων από 15/5/87, αντί των αιτούντων, είναι άκυρη και στερείται νομικών συνεπειών. Περαιτέρω προβάλλεται η αξίωση για δήλωση ότι η καθ' ης η αίτηση Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (Επιτροπή ή ΕΔΥ για συντομία) οφείλει να πράξει στο προκείμενο οτιδήποτε έχει παραλείψει. Σημειώνουμε ότι οι προσφυγές εναντίον του Κώστα Χριστοφίδη, που απε-

βίωσε, απορρίφθηκαν ύστερα από σχετικό δικονομικό διάβημα των αιτούντων.

5 Η υπόθεση έχει σχετικά μακρό ιστορικό. Θα το παραθέσουμε πρώτα γιατί θα βοηθήσει και στην πληρέστερη αντίληψη των νομικών απόψεων που αναπτύχθηκαν. Η επίδικη είναι θέση προαγωγής. Ανήκει στο τμήμα Εσωτερικών Προσόδων που υπάγεται στο Υπουργείο των Οικονομικών. Είναι ιεραρχικά ψηλή θέση. Ο αμέσως ανώτερος βαθμός είναι του διευθυντή του τμήματος. Κατά τον κρίσιμο χρόνο διευθυντής ήταν ο κ. Α. Αποστολίδης που αφυπηρέτησε την 1/3/87, αλλά απουσίαζε με άδεια από τις 8/12/10 1986. Έκτοτε εκτελούσε χρέη αναπληρωτή διευθυντή του τμήματος ο κ. Γ. Χατζηαναστασίου, γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών. Τότε η θέση αυτή έφερε 15 τον τίτλο του μόνιμου υφυπουργού.

Αρχικά υπήρχε μόνο μια κενή θέση. Και κινήθηκε ο μηχανισμός για πλήρωσή της. Δεν υπάρχει λόγος να αναφερθούμε στις λεπτομέρειες. Δεν θα εξυπηρετούσε κανένα χρήσιμο σκοπό. Είναι αρκετό να ειπωθεί ότι αφετηρία της διαδικασίας ήταν η επιστολή ημερομηνίας 15/12/1986, παράρτημα 1, του γενικού διευθυντή προς τον πρόεδρο της ΕΔΥ. Μπορεί να παρακολουθήσει κανείς την εξέλιξη της 25 διαδικασίας μέσα από τα παραρτήματα 2 μέχρι 4 και τα συνημμένα σ' αυτά έγγραφα.

Όταν οι διαδικασίες της προαγωγής είχαν φθάσει σε προχωρημένο στάδιο ο Υπουργός Οικονομικών ειδοποίησε την Επιτροπή με επιστολή του ημερομηνίας 16/3/87 30 (παράρτημα 14) ότι δημιουργήθηκε στο μεταξύ στον προϋπολογισμό του έτους νέα θέση Πρώτου Λειτουργού Προσόδων. Συγχρόνως ζήτησε την πλήρωση και των δύο θέσεων, αν αυτό ήταν κατορθωτό. Σε αντίθετη περίπτωση, 35 όπως ανέφερε στην επιστολή του, θα απέσυρε την αρχική πρόταση για να καταστεί δυνατή η ταυτόχρονη πλήρωσή τους. Στη συνέχεια η Επιτροπή αποφάσισε - ορθά πιστεύουμε - ότι η πρώτη εισήγηση δεν ήταν εφικτή στα πλαίσια της αρξαμένης διαδικασίας (συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 17/3/87 παράρτημα 15). Ωστόσο, αμέσως μετά 40 κινήθηκε ξανά η σχετική διαδικασία για την ταυτόχρονη διενέργεια των δύο προαγωγών. Τηρώντας πιστά τις κανονιστικές διατάξεις που έγιναν με την εξουσιοδότηση του

άρθρου 36 του νόμου για τη Δημόσια Υπηρεσία 1967 - 1987 και που ρυθμίζουν τη σύνθεση, λειτουργία και το ρόλο των τμηματικών επιτροπών αποστάληκαν στον πρόεδρο της τμηματικής επιτροπής όλα τα στοιχεία που προβλέπει η διάταξη 3 (κατάλογος υποψηφίων, εμπιστευτικές εκθέσεις, κ.λ.π.). Βλέπε παραρτήματα 17-19. 5

Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμη η αναδρομή στη διαδικασία που προηγήθηκε όταν ακόμα χήρευε μόνο η μία θέση. Και συγκεκριμένα στα παράπονα του κ. Λάρκου, αιτούντος στην προσφυγή με αρ. 455, που διατυπώθηκαν εγγράφως προς την ΕΔΥ από το δικηγόρο του κ. Αγγελίδη (επιστολή παράρτημα 6 ημερομηνίας 11/2/1987). Αυτό, χρονικά, συνέβηκε μετά τη λήψη από την ΕΔΥ της έκθεσης της τμηματικής επιτροπής ημερομηνίας 6/2/1987 (παράρτημα 5). Το περιεχόμενο της επιστολής του δικηγόρου αποτέλεσε και το υπόβαθρο ορισμένων νομικών εισηγήσεων από πλευράς του αιτούντος. Θα ενδιατρέψουμε στα βασικά. (1) Οι εμπιστευτικές εκθέσεις από το 1983 και μετά εμφανίζουν μια αδικαιολόγητα επιδεινούμενη εικόνα του υπαλλήλου. (2) Παρά το γεγονός ότι ο τότε διευθυντής του τμήματος του έδωσε εξαιρετικά καλές συστάσεις όταν το Δεκέμβριο του 1983 υπέβαλε την αίτησή του για τη θέση του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Άμυνας, που σημειώνεται σαν συνημμένο Α στην επιστολή και (3) Ανεξήγητα ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μεταχειρίστηκε με δυσμένεια αναφορικά με τη συμμετοχή του σε τμηματικές επιτροπές. Η σχετική αλληλογραφία πάνω στο θέμα, που αντάλλαξαν μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου του 1986, κοινοποιήθηκε και στην Επιτροπή. Πρόκειται για τα παραρτήματα Β, Γ και Δ της επιστολής του συνηγόρου. 10
15
20
25
30

Η ΕΔΥ διερεύνησε το θέμα απευθυνόμενη τόσο στο γενικό διευθυντή όσο και το διευθυντή του τμήματος. Ο πρώτος, ανασκευάζοντας τους ισχυρισμούς με επιστολή του ημερομηνίας 23/2/87 (παράρτημα 10) ανέφερε, ανάμεσα σ' άλλα, ότι από τις 8 τμηματικές επιτροπές που συστάθηκαν στη διάρκεια της υπηρεσίας του ο αιτών πήρε μέρος σε 6. Θα σταθούμε περισσότερο στις εξηγήσεις του διευθυντή του τμήματος που είχε δώσει στην ΕΔΥ με την 35
40

επιστολή του, παράρτημα 11, ημερομηνίας 25/2/1987. Γιατί είναι ένας από τους βασικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται η αξίωση για ακυρότητα της απόφασης. Η ουσία είναι ότι μετά το 1983 που γεννήθηκε θέμα διαδοχής
 5 στη διεύθυνση του τμήματος έγινε αυστηρότερος στην αξιολόγηση των 5 αρχιφοροθετών βαθμολογώντας τους με βάση τη μεταξύ τους σύγκριση. Μεταξύ αυτών ήταν ο προσφεύγων και ο προαχθείς. Όμως η κρίση του είχε πάντοτε αντικειμενικό χαρακτήρα μέσα στα πλαίσια των επι-
 10 τρεπτών κριτηρίων που ήταν τα ίδια για όλους ανεξαιρέτα τους αξιολογουμένους υπαλλήλους. Κατάρτιζε τις εκθέσεις αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην έννοια των χαρακτηρισμών "εξάίρετος" και "λίαν καλώς" χωρίς να επιλοχωρεί η επιείκεια με την οποία σύντασσε τις εκθέ-
 15 σεις προγενέστερα. Στο πλαίσιο αυτό η μεταβολή του αιτούντος προς το χειρότερο, όπως δείχνουν οι εκθέσεις, απεικονίζει σωστά την αποδοτικότητά του και την αξία του. Αναφέρει στο θέμα αυτό επί λέξει:

20 "Ειδικώς για τον κ. Ξενή Λάρκο η πρωτική και μειωτική τάση και εικόνα αντικατοπτρίζει πλήρως κατά τη γνώμη μου την πραγματική εικόνα, καθ' ότι η προσφορά του στον κλάδο που προΐστατο ήτοι του εσωτερικού ελέγχου και εν γένει την ανάπτυξη του τμήματος, δεν
 25 ήταν η αναμενόμενη για άτομο το οποίο ενδιαφερόταν να ηγηθή του τμήματος".

Αναφορικά με τη συστατική επιστολή που έδωσε στον αιτούντα το 1983 για κατάληψη άλλης θέσης εξηγεί ότι
 30 γράφοντάς την δεν έκαμε σύγκριση με τους ισόβαθμους του στο τμήμα. Αλλά επρόκειτο για συστάσεις, που έδινε με επιείκεια σε υφιστάμενους του που επιδίωκαν ανέλιξη σε άλλες θέσεις. Όπως το θέτει ο ίδιος "τέτοιες συνοδευτικές επιστολές έδίδα συνήθως με επιείκεια σε όλους τους
 35 υπαλλήλους του τμήματος για να μη θεωρηθεί ότι εμπόδιζα την ανέλιξή τους."

Με την ευκαιρία αυτή ας ρίξουμε μια ματιά στις εκθέσεις που είχαν υπόψη τόσο η τμηματική επιτροπή όσο και η ΕΔΥ. Εν πρώτοις αφορούν περίοδο 6 ετών από
 40 1981-1986. Τα δύο πρώτα χρόνια ο ενδιαφερόμενος κ. Γρηγορίου είχε κάποια υπεροχή έναντι του κ. Λάρκου. Ο 1ος είχε 23 "Εξάίρετος" και 1 "λίαν καλώς", ενώ ο άλλος

21 και 3 αντίστοιχα. Στη συνέχεια η βαθμολογική διαφορά υπέρ του ενδιαφερομένου αυξάνεται και έχουμε συνολικά για την εξαετία 58 "εξαιρετος" και 15 "λίαν καλώς" του ενδιαφερομένου έναντι 27 και 45 αντίστοιχα του αιτούντος κ. Λάρκου. Αυτή είναι η εικόνα της ικανότητας των δύο υπαλλήλων που δείχνουν οι εκθέσεις. Σε άλλο σημείο, θα μας απασχολήσει η επίδοση του άλλου αιτούντος κ. Α. Χριστοφίδη. Ας σημειωθεί ότι από τη σκοπιά της αρχαιότητας ο μεν ενδιαφερόμενος κατατάσσεται τρίτος ενώ οι κ.κ. Λάρκος και Χριστοφίδης 1ος και 5ος αντίστοιχα.

Η τμηματική επιτροπή που συνεδρίασε στις 21/3/1987 υπό την προεδρία του κ. Γ. Χ"Αναστασίου απέστειλε αναλυτική έκθεσή της στην ΕΔΥ δύο ημέρες αργότερα. Είναι το παράρτημα 20. Η τμηματική σύστησε για προβιβασμό όλους τους υποψηφίους (7 τον αριθμό), περιλαμβανομένων και των δύο αιτούντων, με αλφαβητική σειρά, όπως διαλαμβάνει η σχετική κανονιστική διάταξη. Κάμνοντας συνάμα τις επί μέρους παρατηρήσεις της για την αρχαιότητα, αξία και άλλα στοιχεία κρίσης. Σημείωσε όμως την επιφύλαξή της αναφορικά με την ερμηνεία του σχετικού όρου του σχεδίου υπηρεσίας, που άπτεται των ακαδημαϊκών προσόντων των υποψηφίων ως και τις συνέπειες για την εκλεξιμότητά τους, ανάλογα με την ερμηνεία που θα γινόταν δεκτή σαν ορθή. Συγκεκριμένα αν η σχετική πρόνοια του σχεδίου σήμαινε συνεχή φοίτηση ενός χρόνου ή διακεκομμένη.

Μετά τη λήψη της έκθεσης η ΕΔΥ πήρε την απόφαση να δεχθεί σε προσωπικές συνεντεύξεις του υποψηφίους και επίσης να καλέσει τον κ. Χατζηαναστασίου να παραστεί (παράρτημα 21). Η επόμενη συνεδρία πραγματοποιήθηκε στις 15/4/1987. Την ΕΔΥ προβληματίσε σοβαρά, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίας, παράρτημα 22, η εγκυρότητα των εκθέσεων εν όψει των υποβληθέντων παραπόνων του κ. Λάρκου και άλλων υπαλλήλων ως και της επιστολής του κ. Αποστολίδη. Συνεκτιμώντας τα διάφορα στοιχεία, περιλαμβανομένων των εξηγήσεων του γενικού διευθυντή και του διευθυντή του τμήματος, η ΕΔΥ κατέληξε ότι δεν αποδείχθηκε κατάχρηση εξουσίας από μέρους του διευθυντή του τμήματος στην κατάρτιση των εκθέσεων από το 1983 και μετά ή ότι ήταν "προϊόν αλλοτρίου σκοπού". Κατ' ακολουθίαν αποφάσισε ότι ήταν επι-

5
10
15
20
25

τρεπτό να στηριχθεί σ' αυτές όταν θα σχημάτιζε την τελική κρίση της για τους υποψηφίους. Πρέπει να προσθέσουμε ότι η ΕΔΥ καθοδηγήθηκε και από γνωμοδότηση που είχε ζητήσει και λάβει από τη Γενική Εισαγγελία. Στη συνέχεια η ΕΔΥ δέχθηκε σε χωριστή συνέντευξη τον κάθε υποψήφιο. Αφού άκουσε τις παρατηρήσεις του αναπληρωτή διευθυντή προέβη και σε δική της εκτίμηση της απόδοσής τους κατά την προφορική δοκιμασία. Συγκρινόμενος με τους ανθυποψηφίους του ο ενδιαφερόμενος κρίθηκε καλύτερος. Συγκεκριμένα κρίθηκε "πάρα πολύ καλός" ενώ οι προσφεύγοντες σαν "σχεδόν πολύ καλοί".

15
20
25

Το πρακτικό της επόμενης συνεδρίας της ΕΔΥ, στην οποία λήφθηκε και η προσβαλλόμενη απόφαση, είναι το παράρτημα 23 αποτελούμενο από 13 σελίδες. Η ΕΔΥ άκουσε τις απόψεις του αναπληρωτή διευθυντή αναφορικά με τις συνεντεύξεις ως και τις συστάσεις του που καταγράφονται λεπτομερειακά στο πρακτικό. Στη διαμόρφωση της γνώμης του, όπως ανέφερε στην επιτροπή, στηρίχθηκε και στην πείρα και γνώση που απέκτησε κατά τη θητεία του στην κορυφή του τμήματος. Ακολούθως η ΕΔΥ, αφού στάθμισε, όλους τους νόμιμους συντελεστές εκτίμησης, επέλεξε τον ενδιαφερόμενο κ. Γρηγορίου για μια από τις δύο θέσεις σαν τον καταλληλότερο. Η ουσία της απόφασης βρίσκεται στο παρακάτω απόσπασμα:

30
35
40

"Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ενώπιόν της στοιχεία, επέλεξε για την πρώτη θέση τον Ανδρέα Γρηγορίου ο οποίος (α) από το 1981, που όλοι οι υποψήφιοι κατέχουν την ίδια θέση και αξιολογούνται στα ίδια καθήκοντα, έχει τις ψηλότερες εμπιστευτικές εκθέσεις και μάλιστα, στα δύο τελευταία χρόνια, στα οποία σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση, έχει αξιολογηθεί ως 'εξαιρετος' (9-3-0) το 1985 και 12-0-0 το 1986, (β) η απόδοσή του στη συνέντευξη ήταν πάρα πολύ καλή, (γ) διαθέτει το πλεονέκτημα και (δ) έχει συστηθεί από τον αναπληρωτή διευθυντή ως ο καλύτερος από όλους τους υποψηφίους.

Επιλέγοντας τον Γρηγορίου, η Επιτροπή, δεν παρέλειψε να λάβει υπόψη ότι ήταν 3ος σε σειρά αρχαιότητας με διαφορά 3 ετών από τους πρώτο και δεύτερο

Ξενή Λάρκο και Κώστα Χριστοφίδη. Όμως με βάση όλα τα ενώπιόν της στοιχεία, η Επιτροπή έκρινε ότι αυτό δεν ήταν αρκετό να ανατρέψει τη γενική εικόνα αξιολόγησης, σύμφωνα με την οποία ο Γρηγορίου είναι ο καταλληλότερος για την πρώτη θέση." 5

Για να συμπληρώσουμε πρέπει να αναφερθεί ένα γεγονός που αφορά τον αιτούντα κ. Α. Χριστοφίδη. Σε δύο περιπτώσεις, στο πρόσφατο παρελθόν, είχε προσφύγει στο δικαστήριο. Οι αποφάσεις είναι δημοσιευμένες: *Χριστοφίδης και Άλλος ν. Δημοκρατίας* (1982) 3 Α.Α.Δ. 763 και (1985) 3 Α.Α.Δ. 1127. Στην πρώτη είχαν ακυρωθεί προαγωγές σε θέση ανώτερου αρχιφοροθέτη εξαιτίας σχολίου του διευθυντή του τμήματος κ. Αποστολίδη στην έκθεση της τμηματικής που επανέλαβε αργότερα ενώπιον της ΕΔΥ. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι υπήρχαν παράπονα εναντίον του υπαλλήλου για τον τρόπο που εκτελούσε τα καθήκοντά του. Η ουσία της απόφασης είναι ότι τα παράπονα έπρεπε να είχαν διερευνηθεί και να είχε δοθεί στον υπάλληλο προηγουμένως το δικαίωμα ακρόασης. Έτσι η απόφαση της Επιτροπής (που στηρίχθηκε και στην παραπάνω δήλωση) λήφθηκε χωρίς την πρότευσσα έρευνα, πράγμα που οδήγησε σε κατάχρηση εξουσίας. Στη δεύτερη περίπτωση προαγωγές στην ίδια θέση ακυρώθηκαν για δύο λόγους. (1) Λήφθηκε από την ΕΔΥ υπόψη εμπιστευτική έκθεση που στην πραγματικότητα δεν ήταν έτοιμη κατά τον κρίσιμο χρόνο. Υπήρχε με δύο λόγια πραγματική πλάνη και (2) αναφορικά με το στοιχείο "φυσική νοημοσύνη" στην έκθεσή του ο διευθυντής ως προσυπογράφων διέγραψε το χαρακτηρισμό "εξαιρετος" αντικαθιστώντας τον με "πολύ καλός" χωρίς επαρκή αιτιολογία. 10 15 20 25 30

Στο σημείο αυτό το δικαστήριο στηρίχθηκε στην ακόλουθη παρατήρηση στην υπόθεση *ΕΔΥ ν. Χαρής* (1985) 3 Α.Α.Δ. 106: 35

"We fail to understand how, without any intervening disease or other event, a person with very good general intelligence becomes simply good." 40

Με την αναφορά μας αυτή συμπληρώνουμε τη σύνοψη των ουσιαστών περιστατικών.

Οι νομικοί λόγοι στους οποίους εδράζονται οι προσφυγές μπορεί να συμπυκνωθούν ως εξής: Ο διορισμός του κ. Γ. Χατζηαναστασίου σαν αναπληρωτή υπήρξε παράνομος. Συνοπτικά η κοινή θέση των αιτούντων, όπως αναπτύχθηκε από το συνήγορό τους, είναι η ακόλουθη. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια τέτοιου διορισμού είναι η συνδρομή των προσόντων που θέτει η διάταξη του άρθρου 30(γ) του νόμου περί Δημόσιας Υπηρεσίας του 1967-1987 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 42(2). Κοντολογής, η προαγωγή πρέπει να γίνεται μόνο κατά ένα βαθμό. Εδώ έχουμε θέση προαγωγής και ο αναπληρωτής, όντας γενικός διευθυντής Υπουργείου, κατείχε ανώτερη θέση και επομένως δεν είχε το προσόν. Προς υποστήριξη αναφέρθηκαν οι υποθέσεις *Τσιροπούλου ν. Δημοκρατίας* (1983) 3 Α.Α.Δ. 313, 320 και *Δημοκρατίας ν. Μυλωνά* (1985) 3 Α.Α.Δ. 1608. Αποτέλεσμα, η συμμετοχή του αναπληρωτή και ο ενεργός ρόλος που διαδραμάτισε σε κάθε προπαρασκευαστικό στάδιο - συνεδρίες ΕΔΥ κ.λ.π. όπως αναπτύχθηκε παραπάνω στην έκθεση γεγονότων - ήταν παράνομος σε βαθμό που πλήττει την ίδια την εγκυρότητα της προσβαλλόμενης απόφασης. Επισημαίνουμε ότι δεν θίγηκε θέμα κατοχής των ουσιαστικών προσόντων διότι όντως ο αναπληρωτής κατείχε τέτοια προσόντα σύμφωνα με τα σχέδια υπηρεσίας της θέσης.

Ένα επικουρικό, θα λέγαμε, επιχείρημα που αφορά επίσης το κύρος του διορισμού είναι ότι ενεργήθηκε κατά παράβαση της έννοιας "αρμόδια αρχή" που απαντάται στις ερμηνευτικές διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου 33/67 έως 1987. Σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 42(2) αναπληρωτικός διορισμός γίνεται μετά από σύσταση της αρμόδιας αρχής. Η εισήγηση είναι ότι ενώ η αρμόδια αρχή είναι ο Υπουργός Οικονομικών, στην περίπτωση αυτή ο ίδιος ο γενικός διευθυντής πρότεινε για διορισμό τον εαυτό του, όπως φαίνεται από την επιστολή του της 5/12/1986 (παράρτημα 27) προς την ΕΔΥ. Ωστόσο θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το άρθρο 2, αρμόδια αρχή σημαίνει και

".....Υπουργόν ενεργούντα συνήθως διά του γενικού διευθυντή του Υπουργείου αυτού ως προς το Υπουργείον αυτού και παν τμήμα υπαγόμενον εις το Υπουργείον αυτού....."

Επομένως η ενέργεια του γενικού διευθυντή στο προ-
κείμενο έχει πλήρη νομοθετική κάλυψη λαμβανομένου
υπόψη και του τεκμηρίου της νομιμότητας. Περαιτέρω ο
ισχυρισμός ότι υπάρχει περίπτωση αυτοδιορισμού είναι
αβάσιμος διότι το διορισμό έκαμε η ΕΔΥ που έχει τη σχε- 5
τική αρμοδιότητα.

Συνεχίζοντας ο συνήγορος είπε ότι ακόμη και σε περι-
πτωση που το δικαστήριο αποφαινεται ότι ο διορισμός
είναι νόμιμος οι ενέργειες του αναπληρωτή σε διάφορα 10
στάδια της διαδικασίας προαγωγής έβγαينه έξω από τα
πλαίσια της αρμοδιότητάς του. Επακόλουθο, η ΕΔΥ πλα-
νήθηκε στην κρίση της. Και αναφέρθηκαν 4 περιπτώσεις
(α) χωρίς να έχει αρμοδιότητα, ερμήνευσε το σχέδιο υπη-
ρεσίας αναφορικά με το πλεονέκτημα. Μπορεί να λεχθεί 15
από τώρα ότι η τμηματική, που επέχει θέση γνωμοδοτικού
συμβουλίου, είχε χρέος να εξακριβώσει ποιοί από τους
υποψήφιους είχαν το ακαδημαϊκό πλεονέκτημα. Αυτό επι-
βάλλει η 3η διάταξη των σχετικών κανονιστικών διατάξε-
ων. Πέρα απ' αυτό, λόγω της κάποιας ασάφειας του σχετι- 20
κού όρου, ο πρόεδρος της τμηματικής έθεσε ενώπιον της
ΕΔΥ και τις δύο πιθανές ερμηνείες. Σύμφωνα με μια απ'
αυτές και οι δύο αιτούντες είχαν το πλεονέκτημα που
προβλέπει το σχέδιο υπηρεσίας. Αλλά όπως και να έχει το
θέμα αυτό, γεγονός παραμένει ότι η ΕΔΥ, ασκώντας τη 25
δική της κρίση ύστερα από ενδελεχή έρευνα, κατέληξε ότι
όλοι οι υποψήφιοι πλην ενός, αλλά περιλαμβανομένων
των δύο αιτούντων, κατείχαν το πλεονέκτημα της παρα. 5
του σχεδίου (σελ. 102 του δικαστικού πρακτικού). (β) Εξί-
σου ανυπόστατος είναι και ο ισχυρισμός ότι η ΕΔΥ παρα- 30
πλανήθηκε από τη δήλωση του αναπληρωτή ότι ο ενδιαφε-
ρόμενος διαμορφώνει τη φορολογική πολιτική ενώ
γνώριζε καλά ότι αυτό είναι κατ' εξοχήν έργο της εκτελε-
στικής εξουσίας. Ωστόσο ο αναπληρωτής, κατά το συνήγο-
ρο, σκόπιμα εξέηρε τις ευθύνες του ενδιαφερομένου για να 35
προδιαθέσει υπέρ του την ΕΔΥ. Εν πρώτοις, όπως αναφέ-
ρει σε άλλο σημείο της αγόρευσής του ο συνήγορος, η
ακριβής δήλωση, που φαίνεται και στο πρακτικό της συνε-
δρίας, είναι "έχει την ευθύνη για το συντονισμό των
Επαρχιακών Γραφείων σε θέματα taxation policy". Που 40
είναι εντελώς άλλο πράγμα. Για κανένα λόγο δεν σημαίνει
ότι ο ενδιαφερόμενος χαράζει τη φορολογική πολιτική
ούτε δικαιολογείται το διαβλητό νόημα που του απέδωσε

ο συνήγορος. Και υπενθυμίζουμε προς αυτή την κατεύθυνση ότι, σύμφωνα με την παράγραφο (α) του σχεδίου υπηρεσίας, ανάμεσα στα καθήκοντα του Πρώτου Λειτουργού Προσόδων είναι και η ευθύνη να βοηθά το διευθυντή στη διαμόρφωση της κυβερνητικής πολιτικής αναφορικά με τις αρμοδιότητες του τμήματος.

Το τρίτο παράδειγμα αναφέρεται στο εισαγωγικό σχόλιο του αναπληρωτή ενώπιον της ΕΔΥ. Στην ουσία είναι ότι η συνάφεια με τους υποψηφίους, αφότου κατατέθηκε η πρώτη έκθεση της τμηματικής, που επέτρεψε να τους κρίνει και υπό το φως της περισσότερης πείρας που απέκτησε για τα αποτελέσματα της εργασίας τους. Δεν βλέπουμε με ποιο τρόπο η παρατήρηση αυτή είναι νομικά επιλήψιμη ιδιαίτερα αν την κοιτάξουμε στο πλαίσιο της εκτεταμένης ανάλυσης που έπεται.

Η τελευταία περίπτωση έχει σχέση με τις εμπιστευτικές εκθέσεις. Η ισχυριζόμενη παραπλάνηση της ΕΔΥ από τον αναπληρωτή έγκειται στην παρατήρησή του ότι καταρτίστηκε σε χρόνο που όλοι οι κρινόμενοι υπηρετούσαν στην ίδια θέση. Όπως έγινε φανερό το επιχείρημα αφορά τον κ. Α. Χριστοφίδη. Είναι όμως κατάδηλο ότι η ΕΔΥ γνώριζε την πραγματικότητα γιατί είχε όλα τα στοιχεία στη διάθεσή της ως και την επιστολή του δικηγόρου. Γνώριζε επίσης ότι τον είχε προάξει αναδρομικά στη θέση του Ανώτερου Αρχιφοροθέτη από το 1986.

Για τους λόγους που έχουμε εκθέσει καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως κανένας από τους ισχυρισμούς για παραπλάνηση της ΕΔΥ από τον αναπληρωτή διευθυντή δεν στοιχειοθετείται. Αυτό μας φέρνει στο πρώτο επιχείρημα για το έγκυρο του διορισμού του που δεν εξετάσαμε ακόμη. Το αντεπιχείρημα του κ. Α. Πατασάββα, που εκπροσωπεί την καθ' ης αίτηση, είναι ότι δεν είναι επιτρεπτή παρεμπόδιση έρευνα για την εγκυρότητα του αναπληρωτικού διορισμού με αφορμή τις παρούσες προσφυγές, δηλαδή, διαδικασίες που αμφισβητούν τη νομιμότητα άλλων ατομικών διοικητικών πράξεων. Η εισήγηση βασίζεται σε απόσπασμα από τον Σπηλιωτόπουλο "Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου" 2η έκδοση, σελ. 110, παρ. 102.

"Κατ' εφαρμογήν του τεκμηρίου της νομιμότητας, (εξαιρέσει της περιπτώσεως της συνθέτου διοικητικής ενεργείας) αποκλείεται η υπό του ΣΕ ή του ΔΕ παρεμπύπτουσα έρευνα του κύρους της ατομικής διοικητικής πράξεως μετά την εκπνοήν της προθεσμίας προσβολής της δι' αιτήσεως ακυρώσεως, επ' ευκαιρία δίκης κατόπιν αιτήσεως ακυρώσεως στρεφομένης κατ' άλλης ατομικής διοικητικής πράξεως (ΣΕ 992 4330/1976, 1943/1978, 1554/1980)"

5

Πρέπει να ειπωθεί ότι το επιχείρημα αυτό, όπως και όλες τις άλλες απόψεις του κ. Παπασάββα, υιοθέτησε και ο δικηγόρος του ενδιαφερομένου κ. Ρ. Σταυράκης.

10

Σημειώνουμε όμως την παρατήρηση του καθηγητή ότι από τον κανόνα εξαιρείται η περίπτωση της σύνθετης διοικητικής ενέργειας. Έγινε φανερό από την παραπάνω ανάπτυξη των γεγονότων ότι η διενέργεια προαγωγών περνά από διάφορες φάσεις. Είναι, δηλαδή, μια μορφή σύνθετης διοικητικής διαδικασίας που τερματίζεται με την απόφαση του διορίζοντος οργάνου για προαγωγή συγκεκριμένου υπαλλήλου. Σύμφωνα με τη νομολογία μας, η προσβολή της τελικής αυτής πράξης εκθέτει στον ακυρωτικό έλεγχο του δικαστηρίου και κάθε άλλη ενδιάμεση πράξη που ενσωματώνεται σ' αυτή έτσι ώστε η νομιμότητα της τελευταίας να εξαρτάται από το κύρος προηγούμενης πράξης.

15

20

25

Ωστόσο έχουμε τη γνώμη ότι λογικά ο αναπληρωτικός διορισμός δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύνθετης διοικητικής διαδικασίας που κατέληξε στην προαγωγή του ενδιαφερομένου. Και μάλιστα σε σημείο που να ενσωματώνεται στην τελική πράξη της προαγωγής. Τα δύο αυτά γεγονότα είναι ανεξάρτητα. Αν υιοθετούσαμε την αντίθετη συλλογιστική θα οδηγούμαστε σε υπερβολές ή παράλογα αποτελέσματα. Θα μπορούσε η απόφαση διορισμού ή προαγωγής να συνδεθεί ακόμη και με πράξεις που προηγήθηκαν του αναπληρωτικού διορισμού και χωρίς κανένα φραγμό ως προς το χρόνο που διέρρευσε. Κατά την άποψή μας δεν χωρεί στην προκειμένη περίπτωση παρεμπύπτουσα έρευνα του κύρους του διορισμού.

30

35

40

Αναφορικά με την ουσία του ζητήματος ο κ. Παλασάβ-
 5 βας αντικατατείνει ότι η προαγωγή από κατώτερη θέση
 δεν εμπίπτει στα προσόντα του διοριστέου προσώπου. Το
 σχέδιο υπηρεσίας της θέσης του διευθυντή του Φόρου Ει-
 σοδήματος (τεκμ. Υ) δεν θέτει τέτοιο προαπαιτούμενο.
 Αλλ' ούτε ο νόμος (άρθρο 42) κάμνει τέτοια πρόβλεψη.
 Αναφέρθηκε επίσης στις κανονιστικές διατάξεις που ρυθ-
 10 μίζουν τους αναπληρωματικούς διορισμούς επισημαίνο-
 ντας ότι το λεκτικό των διατάξεων, ιδιαίτερα της διάτα-
 ξης 2(α), δεν συνάδει καθόλου με την ερμηνεία που έδωσε
 η άλλη πλευρά.

Στην υπόθεση *Μυλωνά*, ανωτέρω, το δικαστήριο στην
 15 προσπάθεια ανεύρεσης του νοήματος του άρθρου 42 ακο-
 λούθησε την τεολογική ερμηνεία. Εκδίδοντας την απόφα-
 ση της Ολομέλειας ο δικαστής κ. Στυλιανίδης αναφέρει
 στη σελ. 1612:

"The object of an acting appointment, as emerging
 20 from the wording of this section is to remedy a
 temporary necessity and avoid unnecessary difficulties so
 that the smooth running of the public service as a result
 of the vacancy created in the relative post will continue.
 An acting appointment may be made when the office is
 25 vacant for any reason or the holder is absent on leave or
 incapacitated."

Ακολουθώντας την αυτή ερμηνευτική μέθοδο βρίσκου-
 30 με ότι το νόημα που αποδίδεται από τους αιτούντες στις
 διατάξεις του άρθρου 42 είναι πέρα από τα πιο ακραία
 γλωσσικά τους όρια που λεκτικά δεν υπάγεται με καμιά
 έννοια στη διατύπωσή τους. Για κανένα λόγο δεν είναι δυ-
 νατό ο συνδυασμός των άρθρων 30(γ) και 42 όπως κατα-
 δείχνουν και οι σχετικοί πλαγιότιτλοι των δύο άρθρων. Η
 35 φράση στο άρθρο 42 "δύναται να διορισθή έτερον πρόσω-
 πον όπως ενεργή ως αναπληρωτής" δεν έχει τη στενή έν-
 νοια που της αποδίδεται. Το νόημά της στην ευρύτερη ση-
 μασία της που, πάντως, υπάγεται γλωσσικά σ' αυτήν,
 επιτρέπει το διορισμό προσώπου κατέχοντος ανώτερη
 40 θέση. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από την κανονιστική
 διάταξη 2(α) που ρυθμίζει και τα μισθολογικά θέματα των
 αναπληρωτικών διορισμών που αναφέρει και την περι-
 πτωση που οι δύο θέσεις "δεν ευρίσκονται εις άμεσον ιε-

ραρχικήν θέσιν". Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι υπό τις περιστάσεις ο διορισμός ανώτατου στελέχους της δημόσιας υπηρεσίας σαν αναπληρωτή ήταν ενδεδειγμένη ενέργεια και σύμφωνη με την αρχή της εύρυθμης λειτουργίας της διοίκησης, δεδομένου ότι όλοι οι κατέχοντες την κατώτερη θέση απέβλεπαν σε προαγωγή και κατάληψη της επίδικης θέσης. 5

Επίκεντρο των υπόλοιπων ισχυρισμών είναι οι εμπιστευτικές εκθέσεις. Θα κοιτάξουμε τώρα πιο λεπτομερειακά την εικόνα που σχηματίζουν για τον κάθε αιτητή. Ας λεχθεί εν παρόδω ότι η βαθμολογία τους κυμαίνεται μεταξύ των δύο κορυφαιών χαρακτηρισμών. Πρώτα ο κ. Λάρκου. Το 1981 παίρνει 9 "Ε" και 10 "Λ.Κ." και το 1982 12 "Ε". Από το 1983 μέχρι και το 1985 2 "Ε" και 10 "Λ.Κ." για κάθε χρόνο ενώ για το 1986 έχει 12 "Λ.Κ.". Στην άλλη περίπτωση έχουμε την ακόλουθη εκτίμηση: 1981 12 Λ.Κ.", 1982 10 "Ε" και 2 "Λ.Κ.", 1983 1 "Ε" και 11 "Λ.Κ.", 1984 11 "Ε" 1 "Λ.Κ.", 1985 12 "Ε" και 12 "Λ.Κ." τον τελευταίο χρόνο. Σημειώνουμε ότι οι εκθέσεις του 1986 συντάχθηκαν από τον κ. Χατζηναστασίου υπό την ιδιότητά του σαν αναπληρωτή αφού πήρε πρώτα τις γραπτές απόψεις του προκατόχου του. Τα προηγούμενα χρόνια (1981-1986) η κατάρισή τους γινόταν από τον τέως διευθυντή με τη διπλή ιδιότητα του αξιολογούντος και προσυπογράφοντος. 10
15
20
25

Οι ισχυρισμοί που προβάλλονται προς την κατεύθυνση αυτή συνοψίζονται ως εξής:

(1) Οι εκθέσεις στερούνται αντικειμενικότητας και μάλιστα στην περίπτωση **Χριστοφίδη** ο τέως διευθυντής ήταν εχθρικά διακείμενος προς αυτόν όπως δείχνουν, κατά το συνήγορο, οι δύο δικαστικοί αγώνες που κέρδισε. Η βαθμολογική ανομοιομορφία εξομοιώνει την παρούσα με την περίπτωση **Χαρή**, ανωτέρω, που οδήγησε σε ακυρότητα προαγωγών. 30
35

Ο τέως διευθυντής, με τη μέθοδο που κατάρτιζε τις εκθέσεις, αποσκοπούσε να επιλέξει ο ίδιος το διάδοχο του παραγνωρίζοντας τους αιτούντες ενώ το καθήκον του περιοριζόταν στο έργο της αξιολόγησής τους. Εν πάση περιπτώσει οι εξηγήσεις που έδωσε στην επιστολή του 40

δεν είναι τίποτε άλλο παρά επινοήσεις εκ των υστέρων.

5 (2) Οι αιτούντες έπρεπε να είχαν προειδοποιηθεί για τυχόν παραλείψεις ή ελλείψεις τους όπως διαλαμβάνει η διάταξη 7(2) των κανονιστικών διατάξεων περί εμπιστευτικών εκθέσεων.

10 (3) Ο τέως διευθυντής κατακρατούσε στο γραφείο του αντίγραφα των εκθέσεων κατά παράβαση σχετικής εγκυκλίου επιστολής ημερομηνίας 13/12/1980 παράρτημα 25.

(4) Η ΕΔΥ απέδωσε υπέρμετρη βαρύτητα στις προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων.

15 Πέρα από τους ισχυρισμούς αυτούς, που είναι κοινοί, προστέθηκαν και οι ακόλουθοι που αφορούν μόνο τον κ. Α. Χριστοφίδη.

20 (α) Για όλο αυτό το διάστημα η εκτίμηση των ικανοτήτων του έγινε ενώ κατείχε την κατώτερη θέση του αρχιφοροθέτη Α' τάξης. Πέρα απ' αυτό ο αναπληρωτής και η ΕΔΥ εκλαμβάνοντας σαν δεδομένο ότι όλοι οι υποψήφιοι υπηρετούσαν στην αυτή θέση ενήργησαν κάτω από πλάνη που αφορά πραγματικά περιστατικά.

25 (β) Αξιολογώντας μόνο τους 5 ο τέως διευθυντής ουσιαστικά τον παραγκώνισε σαν υποψήφιο. Η αλήθεια είναι, και πρέπει να το πούμε αμέσως, ότι ο ισχυρισμός για παραπλάνηση από τον αναπληρωτή διευθυντή με
30 επακόλουθο πλάνη της Επιτροπής για την πραγματική κατάσταση του κ. Χριστοφίδη είναι ανεδαφικός. Από τη μια μεριά η δήλωση του αναπληρωτή κατά το χρόνο που έγινε ήταν απόλυτα σωστή και από την άλλη η ΕΔΥ είχε πλήρη επίγνωση των συμβάντων. Το ίδιο ανεδαφικός είναι και ο δεύτερος ισχυρισμός. Γιατί γινόταν
35 η αξιολόγησή του και μάλιστα τύγχανε ψηλής βαθμολογίας.

40 Το θέμα των εμπιστευτικών εκθέσεων, από τη σκοπιά κατάρτισης και περιεχομένου τους αλλά και για αρκετά άλλα συναφή ζητήματα, ρυθμίζεται από το άρθρο 45 του νόμου και τις κανονιστικές διατάξεις (Εγκύκλιος αρ. 491

της 26/3/1979). Όπως ήταν φυσικό το σημαίνον αυτό ζήτημα που, σε τελευταία θεώρηση, άπτεται του επιπέδου και αποτελεσματικότητας της δημόσιας υπηρεσίας, απασχόλησε το δικαστήριο σε σωρεία περιπτώσεων. Αποκορύφωμα ήταν η υπόθεση *Σεγκίδη ν. Δημοκρατίας* (1988) 3 Α.Α.Δ. 5
2136. Το απόσπασμα ανευρίσκεται στη σελ. 2151 όπου ο Πρόεδρος κ. Α. Λοΐζου παρατηρεί:

"In the light of the above authorities it must be concluded that the 1979 Circular lays down rules of procedure 10
which must generally be followed when pre-paring confidential reports. Failure to observe such rules inevitably renders any report thus compiled irregular, but at the same time we feel that to hold that such irregularity should at all times be considered as leading to the annulment of any decision taken, irrespective of whether it did materially affect such decision, would be going too far. No doubt such irregularity amounts to an illegality in the broad sense of the term, that is of being a violation of a procedural legal provision and this is how we understand *Argyrides* 20
case (supra). But being a violation of procedure it has to be shown that it materially affected the decision reached. As regards the conclusion reached in *Argyrides* case (supra) respecting Article 28(1) we are of the view that it cannot be extricated from the facts of that case. 25

Without doubt one must tread very cautiously when considering such reports in order to avoid even the slightest possibility of abuse by those entrusted with the duty of compiling confidential reports. We believe that one must always look first at the circumstances of the case in hand in order to ascertain the extent of the irregularity and the effect such report had on the sub 30
judice decision."

Ας έλθουμε τώρα στους ισχυρισμούς που προβάλλονται εδώ. Ασφαλώς, και πρέπει να ληφθεί, η ελαστικότητα και επιείκεια με την οποία ο τέως διευθυντής βαθμολογούσε ή σύστηνε τους υπαλλήλους του τμήματος αποτελεί παράδειγμα προς αποφυγή. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να φθάσουμε στο άλλο άκρο συμπεραίνοντας ότι οι εκθέσεις είναι ελαττωματικές για έλλειψη αντικειμενικότητας. Το στοιχείο αυτό πρέπει να θεμελιωθεί με ικανο- 40

ποιητική βεβαιότητα: *Χρίστου ν. Δημοκρατίας* (1980) 3 Α.Α.Δ. 437. Και εδώ παρέμεινε αναπόδεικτο. Οι δύο αποφάσεις υπέρ του κ. Α. Χριστοφίδη δεν τεκμηριώνουν τέτοιο ισχυρισμό είτε εναντίον του ή ευρύτερα εναντίον άλλου υποψηφίου. Ως προς την ΕΔΥ επισήμανε το γεγονός στην απόφαση της 28/4/1987 παράρτημα 24:

".....δεν έλαβε υπόψη τις τροποποιήσεις που ο προ-
 10 συπογράφων Λειτουργός έκαμε στις Εμπιστευτικές Εκθέσεις για το 1980 των Ανδρέα Γρηγορίου και Ανδρέα Χριστοφίδη, καθοδηγούμενη από τη νομική συμβουλή του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέα με στοιχεία Γ.Ε. Αρ. Φακ. Πρ. 374/83 και και ημερ. 31/1/86."

15 Ένα σύντομο σχόλιο για τη σύγκριση με την υπόθεση *Χαρή*. Κατά τη γνώμη μας δεν χωρεί ο παραλληλισμός. Τα γεγονότα διαφέρουν. Στην υπόθεση εκείνη παραγνωρίστηκαν οι συστάσεις του διευθυντή του τμήματος υπέρ του αιτούντος λόγω των εκθέσεών του. Αλλά αποδεδειγμέ-
 20 να οι εκθέσεις ήσαν αποτέλεσμα προκατάληψης σε βάρος του. Το στοιχείο αυτό ελλείπει στην παρούσα υπόθεση. Κατά την απόφασή μας η Επιτροπή, που όπως θα θυμόμαστε, έκαμε εκτεταμένη έρευνα στο θέμα, μπορούσε να σχηματίσει την κρίση της για την αξία των υποψηφίων βα-
 25 σιζόμενη στις επίδικες εκθέσεις.

Υπό το πρίσμα της απόφασης *Σεγκίδη*, ανωτέρω, η κράτηση αντιγράφου των εκθέσεων από τον τέως διευθυντή κρίνεται σαν άνευ σημασίας παρατυπία. Περαιτέρω οι
 30 μεταβολές στην απόδοση των αιτούντων δεν ήταν τέτοιας φύσεως ώστε να δημιουργούν εκ των κανονιστικών διατάξεων την υποχρέωση κοινοποίησης. Αναφορικά με τη βαρύτητα που αποδόθηκε στο αποτέλεσμα των προσωπικών συνεντεύξεων είναι φανερό από το σχετικό πρακτικό της
 35 επιτροπής ότι, παρόλο που λήφθηκε υπόψη, εν τούτοις δεν είχε αποφασιστική σημασία.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι ηγέρθη εντε-
 40 λώς περιστασιακά θέμα προσυπογράφοντος λειτουργού, χωρίς όμως να γίνει ουσιαστική συζήτηση. Υπό τις περιστάσεις όμως και εννοούμε μετά το θάνατο του υποδιευθυντή του τμήματος και δεδομένου ότι ο κ. Αποστολίδης

ήταν ο ιεραρχικά προϊστάμενος του κλάδου είναι πολύ
 αμφίβολο αν υπάρχει παράβαση. Αλλά και σε περίπτωση
 που δεχόμαστε ότι έπρεπε οι εκθέσεις να προσυπογράφο-
 νται π.χ. από το γενικό διευθυντή πρόκειται περί παραβά-
 σης που καλύπτει η υπόθεση *Σεγκίδη*. Δεν είναι τέτοιες 5
 υφής, έχοντας πάντοτε κατά νουν την κατάσταση που δη-
 μιουργήθηκε, ώστε να συνιστά παρανομία. Η απόφασή
 μας ενισχύεται από το σκεπτικό της υπόθεσης *Χρίστου*,
 ανωτέρω, που είναι παραπλήσια περίπτωση. Στη σελ. 438
 αναφέρονται τα εξής: 10

"It is not disputed that the 1969 annual confidential
 report, in relation to the appellant was signed by Chief
 Inspector Makris, instead of by the Director of the
 Department, as Reporting Officer, in contravention of 15
 the aforementioned circular dated January 5, 1970, and
 this amounts undoubtedly to an irregularity. But, in the
 circumstances, it cannot be treated as a material irregu-
 larity the occurrence of which can be regarded as vi-
 tiating the relevant administrative process leading up to 20
 the promotion of the interested party and it is, indeed,
 well established that a complained of irregularity has to
 be of a material nature in relation to the particular matter
 concerned before it can be relied on as a ground of annul-
 ment of the relevant administrative action." 25

Για τους λόγους που εκθέσαμε καταλήγουμε ότι δεν
 αποδείχθηκε κανένας λόγος ακυρότητας. Περαιτέρω οι αι-
 τητές δεν απέδειξαν ότι είχαν απλή και υπεροχή έναντι 30
 του ενδιαφερομένου. Με το υλικό που είχε στη διάθεσή
 της η Επιτροπή και έχοντας υπόψη ότι η διακριτική της
 εξουσία είναι ευρύτατη στην περίπτωση αυτή που η θέση
 βρίσκεται αρκετά ψηλά στην ιεραρχία (*Φράγκου ν. Δημο-
 κρατίας* (1970) 3 Α.Α.Δ. 312), η απόφαση να προβιβάσει 35
 τον ενδιαφερόμενο ήταν λογικά επικτική, αν όχι η ενδεδειγ-
 μένη.

Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα. Η απόφα-
 ση της ΕΔΥ επικυρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 146(β)
 του Συντάγματος. 40

*Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς
 έξοδα.*